

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з наукової роботи

Український державний університет

імені Михайла Драгоманова

професор Г. М. ТОРБІН

29 квітня 2026 року

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
докторської дисертації дисертації

**Гречкосія Руслана Миколайовича на тему «Культура консьюмеризму в
контексті глобалізаційних процесів: антропологічна перспектива», яка
представлена на здобуття ступеня доктора філософських наук зі спеціальності
09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури**

Рецензенти у складі завідувача кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики доктора філософських наук, професора кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики **ЗАБЛОЦЬКОГО В.П.**; доктора філософських наук, професора, завідувача кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти **СВИРИДЕНКА Д. Б.**; доктора філософських наук, професора кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики **МАТУСЕВИЧ Т. В.** провели попередню експертизу докторської дисертації на тему **«Культура консьюмеризму в контексті глобалізаційних процесів: антропологічна перспектива» Гречкосія Руслана Миколайовича** на здобуття ступеня доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.04 – філософська антропологія, філософія культури за результатами фахового семінару, що відбувся на засіданні кафедри філософії, Соціально-гуманітарного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол №10 від 29 квітня 2026 року) та результатів розгляду докторської дисертації та наукових публікацій, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації Гречкосія Р.М., дійшли висновку про таке:

Актуальність дослідження. Дисертант зазначає, що сучасний етап цивілізаційного розвитку відзначається безпрецедентною інтенсифікацією процесів макроекономічної та соціокультурної глобалізації, які вступили у нерозривний, глибоко симбіотичний зв'язок із тотальною експансією культури консьюмеризму. Цей синтез давно вийшов за межі суто економічних механізмів обміну, остаточно набувши статусу онтологічної парадигми епохи пізнього капіталізму. В умовах глобальних криз, стрімкої цифровізації та екстремальних екзистенційних викликів, зумовлених повномасштабною війною в Україні, класичні антропологічні, соціологічні та культурологічні моделі втрачають свою пояснювальну здатність. Виникає гостра епістемологічна та практична необхідність у концептуалізації механізмів, за допомогою яких сучасна глобальна капіталістична система трансформувалася у тотальну площину символічного, ідеологічного, цифрового та біополітичного конструювання людського буття.

Мета дослідження. Полягає в комплексному аналізі консьюмеризму як соціального явища, що формується, трансформується та функціонує під впливом глобалізаційних процесів, а також розкриття впливу глобалізованого консьюмеризму на ідентичність людини, соціальні структури, цінності та суспільні практики.

Досягнення мети передбачало послідовне виконання ряду завдань: визначити теоретико-методологічні засади комплексного аналізу феномену консьюмеризму в контексті сучасного філософського дискурсу; окреслити специфіку формування феномену консьюмеризму у його зв'язку з конотативами «архаїчної культури» та «міфу»; · розкрити механізми функціонування соціальних чинників, які формують спектр аксіологічних констант у сфері споживацьких орієнтацій; · проаналізувати головні характеристики «consumer culture» в глобальних масштабах сьогодення (зокрема масовість та одноразовість); · визначити сутнісні риси економічної глобалізації та встановити її комплексний зв'язок з феноменом консьюмеризму; розглянути ключові глобалізаційні тренди в сучасній економіці та визначити їхній вплив на трансформацію провідних антропологічних моделей; унаочнити механізми трансформації антропологічної проблематики під впливом консьюмеризму (ідентичність, цінності та суспільні практики); · дослідити особливості розвитку консюмеристських тенденцій в українському суспільстві в довоєнний та воєнний періоди; · визначити можливості та межі впливу сучасного глобалізованого консьюмеризму на людину ХХІ століття й запропонувати методологію трансформації економічних смислів у майбутній перспективі.

Теоретична та методологічна основа дисертації. Методологічну основу становить міждисциплінарна парадигма, що поєднує філософсько-антропологічний, соціально-критичний та культурно-аналітичний підходи. Передусім застосовано семіотичний та феноменологічний аналіз, що дозволяє розглядати консьюмеризм як систему знаків, символів і способів переживання, завдяки яким конструється ідентичність. Важливе місце посідають інтерпретативні методи (етнографічний підхід та критичний дискурс-аналіз) для дослідження повсякденних практик і маркетингових наративів. Теоретичною

основою виступає критична теорія Франкфуртської школи (як інструмент аналізу соціального контролю) та метод деконструкції Ж. Дерріда. Враховано також теорію практик П. Бурдьє та критичну праксеологію для аналізу споживання як форми соціальної взаємодії та символічних зобов'язань.

Наукова новизна дослідження пов'язана з актуалізацією синтезу філософсько-економічної та філософсько-антропологічної проблематики в контексті аналізу такого значимого для сучасної соціально-філософської думки феномену як консьюмеризм. Адже саме останній значною мірою формує як економічний, так й культурний вектори становлення та розвитку особистості в сучасному глобалізованому світі. Тому, на наш погляд, недоліки та переваги консьюмеризму важливо досліджувати не лише в суто соціальній площині, а й в контексті його впливу на сучасну людину, зокрема крізь призму можливостей оптимізації смислового поля її економічних інтенцій.

Вперше: в українській соціально-філософській думці концептуалізовано феномен військового консьюмеризму як самостійного парадигмального гібриду класичного суспільства споживання, у якому споживчі практики трансформуються з інструменту статусної диференціації та гедоністичного самовираження в механізм забезпечення фізичної автономії, адаптації та колективної національної стійкості; обґрунтовано, що масовий військовий фандрайзинг є новим, унікальним різновидом консьюмеристських практик, який набуває ролі екзистенційного акту та сили прямої демократії, а також етичної солідарності та символічного захисту національної суб'єктності (попри функцію благодійності чи «соціально відповідального споживання»); запропоновано концепт «гібридної резистентної глобалізації» на прикладі України, де історично вкорінені практики традиційної економічної культури (мережева взаємодопомога, тіньова автономія, «економіка виживання» тощо) органічно синтезуються з цифровими інноваціями та платформними технологіями, утворюючи модель, що протистоїть як зовнішній агресії, так і внутрішньому неоліберальному поглинанню.

Уточнено: механізми комодифікації архаїчного мислення та сакрального в умовах пізнього капіталізму, що увиразнено на прикладі того, як в Україні часів війни традиційні ритуали та духовні потреби (New Age, «усвідомленість», патріотичний брендинг тощо) миттєво перетворюються на маркетингові продукти, що обслуговують водночас і ринок, і національну мобілізацію сил; специфіку «плинної ідентичності» сучасного суб'єкта, що перебуває в кризовій ситуації (війна, збройні конфлікти тощо) та доведено, що вона набуває не лише деструктивного (розчинення), а й конструктивного виміру і стає інструментом швидкої адаптації та збереження національної суб'єктності через споживацькі практики; діалектику масовості та одноразовості, які здатні з чинників дегуманізації перетворюватися на чинники виживання. Набуло подальшого розвитку та поглиблення: аналіз синтезу глобалізації та консьюмеризму як єдиного онтологічного конгломерату, що набуває особливої форми «гібридного консьюмеризму», в якому неоліберальні механізми експлуатації співіснують із потужними практиками громадянської солідарності та національного опору;

розуміння ролі цифрової колоніальності та «наглядового капіталізму» в українському суспільстві, показавши, як платформи одночасно слугують інструментами тотального контролю та засобами збереження суб'єктності в умовах війни. Таким чином, наукова новизна дисертації полягає у введенні в науковий обіг оригінальної концептуальної рамки українського досвіду як унікальної лабораторії, де консьюмеризм і глобалізація проходять радикальну трансформацію під тиском війни та національного опору.

Основний зміст роботи. У першому розділі «Теоретико-методологічний інструментарій дослідження консьюмеристської проблематики в контексті глобалізаційних процесів» здійснено комплексний теоретико-методологічний та концептуальний аналіз явища. Доведено, що сучасний консьюмеризм давно вийшов за межі вузькоекономічного задоволення утилітарних потреб і утвердився як тотальна, багатовимірна соціокультурна та екзистенційна реальність — гегемонна ідеологія пізнього капіталізму. Досліджено еволюцію рефлексій від класичних теорій «товарного фетишизму» К. Маркса до концепцій гіперреальності Ж. Бодрійяра та критичної теорії Франкфуртської школи. Обґрунтовано, що глобалізація та консьюмеризм утворюють нерозривний діалектичний синтез, де економічна глобалізація забезпечує матеріальну інфраструктуру, а культура споживання легітимізує та натуралізує ці глобальні капіталістичні трансформації.

Другий розділ «Чинники формування культури консьюмеризму» присвячено аналізу архаїзації сучасної культури, функціонуванню міфів та маргіналізації соціального існування. Виявлено, що суспільство споживання, попри зовнішню опору на раціональність, паразитує на найдавніших структурах людської психіки та архаїчному мисленні. В умовах втрати зв'язку з трансцендентним сучасна людина керується потребою у сакралізації, яку консьюмеризм переводить у площину речовизму: торговельні центри перебирають функції святилищ, бренди заміщують тотемічні атрибути, а акт споживання стає квазірелігійним ритуалом, що компенсує екзистенційну порожнечу. Медіа та реклама функціонують як «індустрії відчуження», які формують у масовій свідомості автоматичний конформізм.

У третьому розділі «Consumer culture: сутність, прояви, специфіка» розкрито фундаментальні імперативи споживацтва — масовість та одноразовість. Доведено, що масове виробництво продукує не лише стандартизовані речі, але й стандартизовані бажання, де автентичність підміняється псевдоіндивідуалізацією, а людська суб'єктність редукується до товарного коду. Логіка одноразовості (планове старіння товарів) інфікує саму тканину соціального буття, переносячись на міжособистісні взаємини та моральні орієнтири. Окрему увагу приділено феноменальній здатності консьюмеризму до комодифікації сфери сакрального на прикладі трендів New Age та індустрії «усвідомленості», які були успішно приватизовані ринком і перетворені на інструмент соціальної анестезії («гедоністичний аскетизм»).

У четвертому розділі «Сутність та особливості економічної глобалізації та її прояви в культурі консьюмеризму» досліджено макроекономічні міфи та

критичний аналіз геополітичних наслідків гіперглобалізації. Спростовано неоліберальний міф про неминучу благотворну глобалізацію та доведено, що процес «просторово-часової компресії» не робить світ рівним, а конструює нову жорстку географію влади з гіперконцентрованими вузлами капіталу та зонами ресурсної залежності. Розкрито біополітичну та когнітивну експансію цифрового капіталізму («наглядного капіталізму»), де людина деградує до генератора «поведінкового надлишку», який збирається та монетизується глобальними корпораціями, алгоритмічно підміняючи свободу волі ілюзією вибору.

У п'ятому розділі «Людина в умовах культурного плюралізму та економічної глобалізації» діагностовано глобальну антропологічну кризу, що виявляється у деконструкції класичного суб'єкта та формуванні принципово нового типу *homo consumens* із притаманною йому «плинною ідентичністю». Під тиском глобалізаційних потоків ідентичність фрагментується на еклектичну мозаїку цифрових аватарів і споживчих масок, що декларується як емансипація, але насправді є формою жорсткої примусової адаптації до вимог ринку. Проаналізовано небезпеку розчинення суб'єкта, лібертарний гедонізм як культ миттєвого задоволення та розглянуто рухи антиглобалізму (й альтерглобалізму) як політичну та етичну реакцію опору, спрямовану на утвердження «глобалізації солідарності».

У шостому розділі «Специфіка тенденцій консьюмеризму та глобалізації в умовах сучасної України» розкрито унікальний, екзистенційно напружений контекст українського суспільства. Доведено, що вітчизняний консьюмеризм зародився на перетині посттоталітарної травми (радянського дефіциту) та прагнення до європейської цивілізаційної нормальності. Концептуалізовано феномен військового консьюмеризму, де повномасштабна війна деконструювала ілюзії безтурботного гедонізму і змістила фокус на жорстку «економіку автономії». Масовий воєнний фандрайзинг визначено як унікальний різновид консьюмеристських практик, що сягнув рівня акту прямої демократії та колективного самозбереження. Водночас окреслено реальні загрози неконтрольованої глобалізації для повоєнної України (міграційна криза, «доктрина шоку») та проаналізовано дихотомію конформізму і спротиву в синергетичному синтезі економічних традицій з цифровими інноваціями

Висновки

У дисертаційному дослідженні здійснено комплексне філософсько-антропологічне осмислення того факту, що сучасна макроекономічна глобалізація та гегемонна культура консьюмеризму утворюють нерозривний діалектичний синтез, який сьогодні тотально визначає інституційну та соціокультурну архітектуру людської цивілізації. Доведено, що цей симбіоз функціонує не лише як глобальний ринок товарів і послуг, але передусім як потужна ідеологічна матриця, що колонізує свідомість, продукує штучні потреби та трансформує саму сутність людського буття. Однак результати дослідження засвідчують, що наразі ця глобальна споживацька модель стрімко втрачає свій легітимізаційний потенціал, стикаючись із незворотними екологічними, антропологічними та соціальними межами свого розширення.

Нав'язана людству неоліберальна модель нескінченного економічного зростання, яка концептуально ґрунтується на імперативах гіперспоживання, жорсткої комодифікації життєсвіту та алгоритмах запрограмованого старіння товарів, виявилася глибоко деструктивною та самовбивчою для духовно-антропологічної сутності людини. Редукуючи багатовимірність людського існування до плоского одномірного функціонування «людини-споживача» (*homo consumens*), ця система провокує тотальне відчуження: від природи, від соціуму і, зрештою, від власної самості.

Відповідно, сучасна глобальна криза діагностується у дослідженні не просто як структурна, фінансова чи інституційна, а як фундаментальна екзистенційна криза суб'єктності. Логіка консьюмеризму призводить до фрагментації ідентичності, підміняючи справжню індивідуальність стандартизованими наборами споживчих маркерів. Вихід із цього цивілізаційного глухого кута вимагає не косметичних ринкових реформ, а радикального парадигмального зсуву, який би переозначив онтологічні, аксіологічні та етичні координати людського буття. Нагальною є необхідність категоричної відмови від хибного ототожнення людської гідності, успішності та щастя виключно з купівельною спроможністю та рівнем матеріального накопичення. Це вимагає цілеспрямованого формування рефлексивної, критично мислячої та морально відповідальної ідентичності, а також глобального переходу від агресивного індивідуалізму до філософії «плюралістичного універсалізму», яка передбачає гармонійне співіснування різних культурних наративів на засадах взаємоповаги та спільної екологічної відповідальності.

У цьому контексті унікальний український досвід стійкості в умовах екстремальних викликів повномасштабної війни слугує потужним емпіричним та екзистенційним підтвердженням теоретичних висновків дослідження. Вітчизняний досвід беззаперечно довів світові, що перед лицем граничної загрози небуття уся штучна гіперреальність консьюмеризму, з її культом гедонізму та комфорту, миттєво втрачає свій гіпнотичний вплив на індивідуальну та колективну свідомість. Відбувається швидке переоцінення цінностей: на перший план виходять фундаментальні категорії життя, свободи, гідності та взаємодопомоги. Доведено, що нації, консолідовані та озброєні ноосферною відповідальністю, здатні ефективно підпорядкувати навіть найпрагматичніші новітні цифрові технології (як-от краудфандингові платформи чи соціальні мережі) не цілям беззмистовного споживання, а справі справжньої гуманістичної солідарності та збереження людського життя.

З огляду на це, стратегічний вихід із кризи неможливий без жорсткої філософської та суспільної деконструкції базових міфів капіталістичної глобалізації. Подальший розвиток людства вимагає свідомої трансформації макроекономічної архітектури: перетворення економіки з тоталітарної самоцілі (де людина є лише засобом для генерації прибутку) на покірний інструмент обслуговування справжніх духовних, культурних та соціальних потреб суспільства. Лише такий антропоцентричний поворот та відмова від ідеології безконтрольного споживацтва дозволить глобальній цивілізації запобігти

неминучому краху та закласти надійний фундамент для розбудови стійкого, гуманістично орієнтованого простору майбутнього.

Практична цінність дисертаційної роботи полягає у можливості використання її результатів для глибокого розуміння того, як глобальний консьюмеризм формує ідентичність сучасної людини, а також для прогнозування майбутніх соціокультурних трансформацій. Це відкриває шляхи до врівноваження співіснуючих культур у світі, де людство балансує між глобальним єднанням і локальною унікальністю, між імпульсивним споживанням та відповідальністю за сталий розвиток.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є антропологічні виміри глобалізованого консьюмеризму та перспективи його продуктивної смислової трансформації.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в актуалізації синтезу філософсько-економічної та філософсько-антропологічної проблематики в контексті аналізу консьюмеризму. У дослідженні розкриваються механізми формування культури консьюмеризму через конотативи «архаїчного мислення» (зокрема перехід до «нового варварства») та функціонування міфів у масовій культурі. Теоретично обґрунтовано трансформацію антропологічних моделей (праксеологічної, комунікативної, екзистенційної) під впливом економічної глобалізації. Доведено, що сучасна людина опиняється в ситуації «плинної ідентичності» та гіперреальності, де товари виступають знаками і симулякрами.

Отримані результати можуть бути використані у навчальному процесі під час викладання курсів із філософської антропології, філософії культури та соціальної філософії, для подальших наукових розвідок у сфері культурології та соціології науки, а також у розробці культурних і освітніх політик для збалансування глобалізаційних трендів та збереження локальної ідентичності.

3. Дисертація Гречкосія Р.М.. є самостійною науковою роботою.

За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 3 статті (у співавторстві) у виданнях, які індексуються у Scopus та Web of Science, 21 – у фахових виданнях України та зарубіжних фахових виданнях (в тому числі й в таких, що внесені до міжнародних наукометричних баз), 8 тез виступів на наукових конференціях місцевого, всеукраїнського та міжнародного рівнів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1.Grechkosii R. (2024) «The Influence of Artistic Kitsch on the Formation of Political Memes» ESPES. The Slovak Journal of Aesthetics. Vol 13, No 2 (2024) pp. 117-145. (У співавторстві).
<https://espes.ff.unipo.sk/index.php/ESPES/>; <https://espes.ff.unipo.sk/index.php/ESPES/article/download/328/328>, DOI: [10.5281/zenodo.14772442](https://doi.org/10.5281/zenodo.14772442)

2. Grechkosii, R. (2025) «Socio-Anthropological Dimensions of Culture: from Traumatic Consumerism to Smart Consumption» *Anthropological Measurements of Philosophical Research* № 28 (2025) Dnipro pp. 28–38 (*У співавторстві*).
<https://ampr.ust.edu.ua/issue/archive>;
<https://doi.org/10.15802/ampr.v0i28.349001>; <https://ampr.ust.edu.ua/article/view/349001>

3. Grechkosii, R., (2026) «Happy Life as a Commodity: Deconstructing Narratives of Success in Global Consumer Culture» (*У співавторстві*).

4.Гречкосій, Р. (2023) «Вплив глобалізації на трансформаційні зміни в університетській освіті: суперечності процесу» *Вища освіта України Теоретичний та науково-методичний часопис* № 4. (91)' 2023 м. Київ, Вид. дім «Гельветика». с. 10–15.;

<https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/article/view/201/161>

5. Гречкосій, Р. (2023) «Роль міфу в культурі консьюмеризму». Науковий журнал «Культурологічний альманах» Вип. 3, 2023 м. Київ, Вид. дім. «Гельветика». с. 112 – 118.;

<https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/233/216>

6. Гречкосій, Р. (2023) «Дилеми самоідентифікації в мінливому світі» Науковий журнал «Культурологічний альманах» Вип. 4, 2023 м. Київ, Вид. дім. «Гельветика». с. 126 – 131.;

<https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac/article/view/283/265>

7. Гречкосій, Р. (2023) «Консьюмеризм як феномен економічно – ціннісної орієнтації: філософський аспект» Наукове фахове видання «Актуальні проблеми філософії та соціології» Вип. 45, 2023 м. Одеса. Вид. дім «Гельветика». с. 8 – 13.;

http://apfs.nuoua.od.ua/archive/45_2023/4.pdf

8. Гречкосій, Р. (2024) «Місце враження в культурі споживацтва: еволюція стратегій консьюмеризму» *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць.* – Вип. 1 (39)- Київ. НАУ, 2024. с. 110 – 114.;

<https://doi.org/10.18372/2412-2157.39.18468>;

<https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK/article/view/18468>

9. Гречкосій, Р. (2024) «Макдональдизація та діснеїзація як глобалізаційні тренди» *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти Серія «Філософія. Педагогіка»* № 1 (6) 2024 м. Дніпро, с. 7 – 14.;

<https://visnuk.dano.dp.ua/index.php/pp/article/view/165/155>

10. Гречкосій, Р. (2024) «Системна криза академічного середовища: глобальний вимір» *Вища освіта України Теоретичний та науково-методичний часопис* № 1 (92)' 2024 м. Київ, Вид. дім «Гельветика». с. 19 – 25.;

[https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.1\(92\).03](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.1(92).03)

11. Гречкосій, Р. (2024) «Глобалізація в горизонті різних культурних парадигм» *Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Перспективи. Соціально-політичний журнал.* № 2. 2024 м. Одеса, Вид. дім «Гельветика». с. 109 – 115.;

<https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.2.14>

<http://perspektyvy.pdpu.od.ua/index.php/2024-ukr?id=78>

- 12. Гречкосій, Р. (2024)** «Вплив постмодерну на формування тенденцій сучасної філософської антропології» Збірник наукових праць «Humanities studies» № 20 (97). м. Запоріжжя, Вид. дім «Гельветика». с. 39-44.; <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-04>
- 13. Гречкосій, Р. (2024)** «Традиційне, сучасне та стале споживання: філософський вимір» Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки, № 2. (96) 2024 м. Житомир. Вид. дім «Гельветика». с. 118 – 125.; <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/316834>
[https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.2\(96\).2024.118-125](https://doi.org/10.35433/PhilosophicalSciences.2(96).2024.118-125)
- 14. Гречкосій, Р. (2024)** «Масове виробництво та імператив одноразовості в культурі споживання» Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицький Державний педагогічний університет імені Івана Франка. Серія «Філософія» Серія «Філософія». Випуск 49. вид. дім «Гельветика». с. 33 – 45.; <https://doi.org/10.24919/2522-4700.49.2>
<https://filos.dspu.in.ua/index.php/main/issue/view/15/11>
- 15. Гречкосій, Р. (2024)** «Глобалізм та антиглобалізм: політика опору» Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. Вип. № 57 м. Львів. вид. дім «Гельветика». с. 21– 25.; http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/57_2024/5.pdf
DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.57.3>
- 16. Гречкосій, Р. (2024)** «Філософська освіта в бізнесі: потенціал «людського фактору» Вища освіта України Теоретичний та науково-методичний часопис № 4 (95) 2024 м. Київ, Вид. дім «Гельветика». с. 19 – 25.; [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.4\(95\).03](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2024.4(95).03)
<https://journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou/article/view/267>
- 17. Гречкосій, Р. (2024)** «Філософські основи new age та самодопомоги: між особистою трансформацією та культурою споживання» Наукове фахове видання «Актуальні проблеми філософії та соціології» Вип. 51, 2024 м. Одеса. Вид. дім «Гельветика». с. 50 – 55.; DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v051.2024.9>
http://apfs.nuoua.od.ua/archive/51_2024/11.pdf
- 18. Grechkosii, R. (2025)** «The human as consumer of biotechnology: Risks and prospects of the technological boom» Збірник наукових праць «Humanities studies» педагогіка, психологія, філософія № 1 (13). м. Запоріжжя, Вид. дім «Гельветика». с. 98– 106; DOI: [10.31548/hspedagog/1.2025.98](https://doi.org/10.31548/hspedagog/1.2025.98)
<https://humstudios.com.ua/uk/journals/tom-13-1-2025>
- 19. Гречкосій, Р. (2025)** «Косьюмеризм в Україні в умовах війни: глобальні впливи та національна специфіка» міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика «Вісник гуманітарних наук» № 13 (2025) м. Миколаїв с. 1– 14; <https://doi.org/10.5281/zenodo.17727390>
<https://h-visnyk.com.ua/index.php/home/article/view/286/278>
- 20. Гречкосій, Р. (2025)** «Філософські виклики культурної глобалізації як маркер сучасної культурної політики» Політологічний вісник: Збірник наукових

праць Київський національний університет імені Тараса Шевченка № 97 (2025) м. Київ. с. 29 – 38; <https://doi.org/10.17721/2415-881x.2025.97.29-38>; <https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/342>

21. Гречкосій, Р. (2025) ««Глобалізація як філософський і політичний проєкт у сучасній західній теорії» Політологічний вісник: Збірник наукових праць Київський національний університет імені Тараса Шевченка № 98 (2025) м. Київ с. 26– 36; <https://zpv.knu.ua/index.php/pb/article/view/367> <https://doi.org/10.17721/2415-881x.2025.98.26-36>

Матеріали тез конференцій:

1.Гречкосій, Р. (2023) «Війна як індикатор моральних якостей людини: трансформаційні зміни в умовах війни» науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, Міністерство освіти і науки України Український державний університет імені Михайла Драгоманова Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики Центр українсько-європейського наукового співробітництва 16 листопада 2023 року. – Львів – Торунь: Вид. Liha-Pres, 2023. с. 49 – 51.;

<http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/244/6490/14501-1>

2. Гречкосій, Р. (2023) «Комунікаційні процеси в умовах глобалізації» Соціокультурні трансформації сучасної мови комунікації, збірник наукових праць Національний авіаційний університет. Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій. Кафедра філософії 2023 м. Київ. Вид. НАУ,2023 с. 10 – 12.; <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/61641>

3. Гречкосій, Р. (2024) «Домени ціннісних принципів сучасного суспільства» Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 липня 2024 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2024.. с. 70 - 73.;

<http://www.lviv-forum.inf.ua/material.html>

4. Гречкосій, Р. (2024) «Політичне як модус людського існування» Міністерство освіти і науки України український державний університет імені Михайла Драгоманова навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики центр українсько-європейського наукового співробітництва. Науково-практична конференція «Захід присвячений пам'яті професора Г.І. Волинки та 75-річчю від його Дня народження, а також приурочений до 190-річчю Українського державного університету імені Михайла Драгоманова» 1 травня 2024 року, м. Київ 2024, с. 96 – 98

<https://doi.org/10.36059/978-966-397-381-4-28>

5. Гречкосій, Р. (2024) «Інтерпретація влади в комунікативних теоріях» Всеукраїнський «круглий стіл» «Співвідношення соціального-індивідуального у сучасних комунікативних процесах» 10 квітня 2024 року Department of Philosophy All-Ukrainian «roundtable» «Relationship between social and individual in modern communicative processes» April 10-th 2024 м. Київ 2024, с. 27 – 30. <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/63890>

6. Гречкосій, Р. (2024) «Вплив глобалізації на визначення культурного топосу» Департамент культури Закарпатської обласної державної адміністрації –

обласної військової адміністрації департамент освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної державної адміністрації – обласної військової адміністрації комунальний заклад вищої освіти «академія культури і мистецтв» закарпатської обласної ради український державний університет імені Михайла Драгоманова *Перша міжнародна науково-практична конференція «Синтез мистецької науки, освіти і творчості в Україні та глобальному культурному просторі»* (до 150-річчя з дня народження Августина Волошина) Союз українців Румунії evangelische hochschule darmstadt (ehd), university of applied sciences uniwersytet rzeszowski súkromné konzervatórium dezidera kardoša v prešove 18 – 19 березня 2024 року, м. Ужгород 2024. с. 69 - 70.;

7. Гречкосій, Р. (2024) «Обстоювання цінностей української культури в епоху глобальних змін» Філософський дискурс ХХІ століття: зміст, перспективи, соціально – практичні виміри. Науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії та 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Міністерство освіти і науки України Український державний університет імені Михайла Драгоманова Навчально – науковий інститут філософії та освітньої політики Центр українського – європейського наукового співробітництва. м. Київ 2024. с 62 - 64; <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/book/345>

<https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-19>

8. Гречкосій, Р. (2024) «Нерівномірність глобалізаційних процесів: перспектива та сценарії розвитку локальних культур» «Всеукраїнський вимір комунікативних процесів у сучасному світі» (в рамках Тижня філософії) Міністерство освіти і науки України Державне не комерційне підприємство Державний університет «Київський авіаційний інститут» Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій, кафедра філософії. Центральний український державний університет імені Володимира Винниченка, кафедра філософії, політології та психології. Навчально – науковий інститут філософії та освітньої політики Український державний університет імені Михайла Драгоманова кафедра філософії. м. Київ 2024. с 26 - 29; <https://er.nau.edu.ua/collections/003d88ca-0536-4ad1-b341-0d5459fe0817>; <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/66263>

4. Слід вважати, що дисертаційна робота Гречкосія Р.М. є достатньою мірою апробованою.

Результати дисертації були апробовані на восьми наукових заходах: науковому круглому столі до Міжнародного дня філософії (16 листопада 2023 р., м. Київ); науковому заході «Соціокультурні трансформації сучасної мови комунікації» (2023 р., м. Київ); XII Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти» (29-30 липня 2024 р., м. Львів); науково-практичній конференції, присвяченій пам'яті професора Г.І. Волинка та 75-річниці від його Дня народження (1 травня 2024 р., м. Київ); Всеукраїнському круглому столі «Співвідношення соціального-індивідуального у сучасних комунікативних процесах» (10 квітня 2024 р., м. Київ); Першій

міжнародній науково-практичній конференції «Синтез мистецької науки, освіти і творчості в Україні та глобальному культурному просторі» (18-19 березня 2024 р., м. Ужгород); науковому круглому столі «Філософський дискурс ХХІ століття: зміст, перспективи, соціально-практичні виміри» (2024 р., м. Київ); науковому заході «Всеукраїнський вимір комунікативних процесів у сучасному світі» (2024 р., м. Київ).

5. Вважати, що дисертація ГРЕЧКОСІЯ Руслана Миколайовича на тему: Культура консьюмеризму в контексті глобалізаційних процесів: антропологічна перспектива» є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. №1197.

6. Рекомендувати: Виходячи з наведеного вище, рецензенти затверджують цей висновок і рекомендують дисертацію **ГРЕЧКОСІЯ Р.М.. на тему: Культура консьюмеризму в контексті глобалізаційних процесів: антропологічна перспектива»** (науковий консультант – доктор філософських наук, професор ГЛУШКО Т.П.), подану на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософських наук зі спеціальності 09.00.04 – філософська антропологія і філософія культури до захисту у спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одногосло.

29.04.2026

Рецензент:

доктор філософських наук, професор,
Завідувач кафедри соціальної філософії,
філософії освіти, та освітньої політики
УДУ імені Михайла Драгоманова

Рецензент:

доктор філософських наук, професор
професор кафедри соціальної філософії,
філософії освіти та освітньої політики
УДУ імені Михайла Драгоманова

Рецензент:

доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри

ЮНЕСКО з наукової освіти

УДУ імені Михайла Драгоманова

В.П. Заблоцький

Т.В. Матусевич

Д.Б. Свириденко